

Linda Nielsen
Annette Kronborg

Skilsmisseret

– de økonomiske forhold

3. udgave

Linda Nielsen & Annette Kronborg
Skilsmisseret – de økonomiske forhold

3. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2017

ISBN 978-87-619-3862-6

Omslag: Torben Lundsted, Korsør

Sats og tryk: Specialtrykkeriet, Viborg

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord	5
--------	---

DEL 1	Skilsmisser og skilsmisseret	13
-------	------------------------------	----

Kapitel 1	Skilsmisseret – formål, betydning og fremtid	15
-----------	--	----

1.1.	Skilsmissen	15
1.2.	Skilsmisserettens formål	17
1.3.	Skilsmisserettens praktiske og økonomiske betydning	20
1.4.	Skilsmisserettens hovedindhold	22
1.5.	Skilsmisserettens fremtid	24
1.5.1.	Retsvirkningslovsudvalgets kommissorium	24
1.5.2.	Retsvirkningslovsudvalgets forslag	27
1.5.3.	Lovudkast af 29.11.2016	30
1.5.4.	Værdier og balancepunkter i fremtidens skilsmisseret	32

Kapitel 2	Skilsmisseret – udviklingstræk og analyseparametre	37
-----------	--	----

2.1.	Indledning	37
2.2.	Fraskilt – et statusforhold og et aftalt forhold	38
2.2.1.	Indledning	38
2.2.2.	Forskydning fra status til aftale	38
2.2.3.	Skilsmissegrunde	43
2.2.4.	Skilsmisse som social begivenhed	45
2.2.5.	Familieformueretten	49
2.2.6.	Analyseparametre	52
2.3.	Regeltyper	53
2.4.	Skilsmissen som national	56

DEL 2	Skilsmissesagen	61
-------	-----------------	----

Kapitel 3	Betingelser for separation og skilsmisse	63
-----------	--	----

3.1.	Indledning	63
3.2.	Retten til separation	64

Indholdsfortegnelse

- 3.3. Bortfald af separation 65
- 3.4. Skilsmissegrunde 71

Kapitel 4 Skilsmissesagen 77

- 4.1. Indledning 77
- 4.2. Statsforvaltningens behandling af skilsmissesagen 79
 - 4.2.1. Sagens start 79
 - 4.2.2. Vilårsforhandling og konfliktmægling 81
 - 4.2.3. Sagens afslutning – bevilling 84
- 4.3. Separation og skilsmisse ved dom 87
- 4.4. Retsvirkninger af separation og skilsmisse 88

Kapitel 5 Ægtefællebidrag 89

- 5.1. Indledning 89
- 5.2. Bidragspligt 89
 - 5.2.1. Betingelser for bidragspligt 89
 - 5.2.2. Bidragspligtens varighed 94
 - 5.2.3. Bortfald af bidragspligten 98
 - 5.2.4. Ændring af bidragspligten 99
- 5.3. Bidragets størrelse 100
 - 5.3.1. Kriterier for bidragsstørrelsen 101
 - 5.3.2. Ændring af bidragsstørrelsen 104
- 5.4. Skattemæssige forhold 105

Kapitel 6 Lejligheden 107

- 6.1. Indledning 107
- 6.2. Hvem får retten til lejligheden? 107
 - 6.2.1. Lejelovens regel i § 77 108
 - 6.2.2. Lejlighed i eget flerfamiliehus 112
- 6.3. Fortsættelse af lejemålet 113
- 6.4. Processuelle spørgsmål 114
- 6.5. Andelsboliger og andre boligformer 114

DEL 3 Bodeling og ægtefælleskifte 117

Kapitel 7 Ægtefælleskifte 119

- 7.1. Indledning 119
- 7.2. Offentligt skifte 122
 - 7.2.1. Starten på skiftet 122
 - 7.2.1.1. Stedlig kompetence 123
 - 7.2.1.2. Offentligt skifte afskåret ved væsentlig passivitet 123
 - 7.2.1.3. Fri proces 124
 - 7.2.1.4. Skifteafgift 126

- 7.2.2. Skiftets gennemførelse 127
- 7.2.3. Boets afslutning 132
 - 7.2.3.1. Boopgørelse eller bodelingsoverenskomst 132
 - 7.2.3.2. Hvornår er boet delt? 133
- 7.3. Kvantitativ deling 135
- 7.4. Kvalitativ fordeling 135
 - 7.4.1. Fortrinsret til udlæg 136
 - 7.4.2. Krydsende udtagelsesret 137
 - 7.4.3. Udløsningsret 138
 - 7.4.4. Udtagelsespligt 138
- 7.5. Skat 139
- 7.6. Reformforslag 140

Kapitel 8 Uden for ligedeling – personlige rettigheder, skævdeling mv. 141

- 8.1. Indledning 141
- 8.2. Fremtidige erhvervelser og afgrænsning 143
 - 8.2.1. Afgrænsning 143
 - 8.2.2. Fremtidige erhvervelser 143
- 8.3. Særeje 145
- 8.4. Personlige rettigheder – § 15, stk. 2-rettigheder 145
 - 8.4.1. Oversigt 145
 - 8.4.2. Personskadeerstatning, forsørgertabserstatning mv. 146
 - 8.4.3. Ophavsret mv. 149
 - 8.4.4. Goodwill mv. 153
 - 8.4.5. Pensionsrettigheder 155
 - 8.4.6. Genstande til personligt og til børnenes brug 156
 - 8.4.7. Øvrige § 15, stk. 2-rettigheder 156
 - 8.4.7.1. Feriegodtgørelse, fratrædelsesgodtgørelse 156
 - 8.4.7.2. Båndlagt arv og gave 158
 - 8.4.7.3. Bundne beløb i øvrigt 159
- 8.5. Skævdeling 160
- 8.6. Reformforslag 163

Kapitel 9 Omfattet af ligedeling – værdiansættelse 165

- 9.1. Indledning 165
- 9.2. Værditidspunkt 165
- 9.3. Værdiansættelse af aktiver 167
 - 9.3.1. Hovedprincipper, herunder latente skatter 167
 - 9.3.2. Opsparing, fordringer mv. 169
 - 9.3.3. Fast ejendom og ejerlejligheder 171
 - 9.3.4. Løsøre 173
 - 9.3.5. Virksomheder, selskaber og liberale erhverv 173
- 9.4. Værdiansættelse af passiver 174

Indholdsfortegnelse

- 9.5. Surrogater og indtægter 176
- 9.6. Reformforslag 177

Kapitel 10 Vederlagskrav 179

- 10.1. Indledning 179
- 10.2. Betingelser for vederlagskrav 180
 - 10.2.1. Formueformindskelse – “misbrugskrav” 180
 - 10.2.2. Forbedring af særeje mv. – “fællesejebeskyttelseskrav” 184
 - 10.2.3. Overførsel fra særeje – “særejebeskyttelseskrav” 187
- 10.3. Vederlagskravets størrelse 188
- 10.4. Vederlagskravets gennemførelse 188
- 10.5. Reformforslag 190

Kapitel 11 Ægtefællers pensionsrettigheder 193

- 11.1. Indledning 193
 - 11.1.1. Udvikling og betydning 193
 - 11.1.2. Pensionsformer 197
 - 11.1.3. Skatteregler for pensioner – skitse-mæssigt 198
 - 11.1.4. Skifteprocessuelle regler 200
- 11.2. Dele-afvisning ved rimelig pensionsret 200
 - 11.2.1. Alle pensionsordninger uanset type 201
 - 11.2.2. Rimelighedskriteriet 202
 - 11.2.3. Udbetalt pension, der ikke er forbrugt 207
 - 11.2.4. Ekstra pension ved kort ægteskab 208
- 11.3. Dele-ret ved ekstra pension 208
 - 11.3.1. Ekstra pensionsret 208
 - 11.3.2. Udtagelsesret og -pligt 209
 - 11.3.3. Udlodning 211
 - 11.3.4. Værdiansættelse, herunder pensionssammenligning 213
- 11.4. Kompensation 217
 - 11.4.1. Fællesskabskompensation Æ2 § 16 d 217
 - 11.4.2. Rimelighedskompensation – Æ2 § 16 e 223
 - 11.4.3. Kompensationens karakter 229
 - 11.4.4. Rimelighedskompensation efter Æfsl § 67 231
- 11.5. Vederlag 231
- 11.6. Ægtepagt 232
 - 11.6.1. Ægtepagt om særeje 233
 - 11.6.2. Ægtepagt om deling 234
- 11.7. Ægtefællepension 236
- 11.8. Reformbehov – kritik og forslag til “revision light” 240

Kapitel 12 Rimelighedskompensation 247

- 12.1. Indledning 247
- 12.2. Betingelserne for rimelighedskompensation 248

- 12.3. Godtgørelse ved personlige rettigheder, pension mv. 254
- 12.4. Reformforslag 255

DEL 4 Aftaler, herunder særeje 257

Kapitel 13 Særeje 259

- 13.1. Indledning 259
- 13.2. Særejearter 262
 - 13.2.1. Skilsmisssæreje 263
 - 13.2.2. Fuldstændigt særeje 265
 - 13.2.3. Kombinationssæreje 267
 - 13.2.4. Brøkdelsæreje 271
 - 13.2.5. Sumsæreje og sumfælleseje 273
 - 13.2.6. Anpartssæreje 275
 - 13.2.7. Tidsbegrænset særeje 278
 - 13.2.8. Betinget særeje mv. 279
 - 13.2.9. Reformforslag 282
- 13.3. Etablering af særeje 285
 - 13.3.1. Ægtepagt 285
 - 13.3.1.1. Skriftlighed 285
 - 13.3.1.2. Tinglysning 286
 - 13.3.1.3. Specifikation 289
 - 13.3.1.4. Reformforslag 292
 - 13.3.2. Tredjemandsbestemt særeje 294
 - 13.3.2.1. Gave 294
 - 13.3.2.2. Arv 299
 - 13.3.2.3. Forsikringer og pensioner 301
 - 13.3.2.4. Reformforslag 301
- 13.4. Surrogater, indtægter, gæld og afgrænsning 302
 - 13.4.1. Surrogater 302
 - 13.4.2. Indtægter 303
 - 13.4.3. Gæld 303
 - 13.4.4. Afgrænsning mellem ægtefællerne 304
 - 13.4.5. Afgrænsning mellem en ægtefælles bodel og særeje 305
 - 13.4.6. Afgrænsning mellem forskellige særejearter 305
- 13.5. Ugyldighed, ændring og ophør af særeje 305
 - 13.5.1. Ugyldighed vedr. særeje 305
 - 13.5.2. Ændring 307
 - 13.5.3. Ophør af særeje 308

Kapitel 14 Aftaler 309

- 14.1. Indledning 309
- 14.2. Familieretlige, formueretlige og familieformueretlige aftaler 311
 - 14.2.1. Familieretlige aftaler 311

Indholdsfortegnelse

14.2.2.	Formueretlige aftaler	312
14.2.3.	Familieformueretlige aftaler	313
14.3.	Aftaler ved aktuel skilsmisse	313
14.3.1.	Vilkårsaftaler	313
14.3.2.	Bodelingsaftaler	314
14.3.3.	Reformforslag	314
14.4.	Forhåndsftaler om senere skilsmisse	315
14.4.1.	Familieretlige forhåndsftaler om vilkår	315
14.4.2.	Familieformueretlige forhåndsftaler	316
14.4.2.1.	Dele-fritagelse	316
14.4.2.2.	Dele-ret, herunder kompensation	317
14.4.2.3.	Aftaler om den kvalitative fordeling	323
14.4.3.	Reformforslag	323
14.5.	Ugyldighed og ændring	326
14.5.1.	Vilkårsaftaler	327
14.5.2.	Bodelingsaftaler	331
14.5.3.	Forhåndsftaler – særejeægtepagt	337
14.6.	Reformforslag	342
DEL 5	Internationale skilsmisser	343
Kapitel 15	Internationale skilsmissesager	345
15.1.	Indledning	345
15.2.	Tilknytningsmomenter	346
15.3.	International procesret	347
15.3.1.	International kompetence	347
15.3.1.1.	Ægteskabssagen	347
15.3.1.2.	Særligt om bidragspligt	352
15.3.1.3.	Skifte af fællesboet	355
15.3.2.	Litis pendens	356
15.3.3.	Anerkendelse af udenlandske afgørelser	359
15.3.4.	Optrævning og inddrivelse af ægtefællebidrag	362
15.4.	International privatret	362
15.4.1.	Lovvalg	362
15.4.2.	Kvalifikation af regler om formueordning	366
15.4.3.	Reformforslag	367
Forkortelsesliste		371
Domsregister		373
Stikordsregister		377